

VILÁGOSÁG

KOLOZSVAR,
1947 május 15, csütörtök

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILÁPJA

IV. EVFOLYAM,
116 szám

**Hadbíróság
elé kerül
Bridea,
a gyantai
hóhér**

Véglegesen meg kell oldani a Csiki Magánjavak ügyét

Irtá: SÓLYMOS IVÁN dr., országgyűlési képviselő

A Csiki Magánjavak helyzetének tisztázása több évtizeden át a romániai magyarság egyik legfontosabb problémája volt. A reakciós uralkalmak alatt a székelő nép e kérdésben is sok sérelmet szenvedett el és az akkori vezetők itt is a magyarság gazdasági erejének gyengítésére törekedtek. Akkor ez a demokrácia, a feudális ellen. több mint 100 éve küzdő intézmény a reakció áldozata lett. A demokrácia nem tűrheti az ilyen természetű visszaéléseket és éppen ezért a Magyar Népi Szövetség közbenjárására már az elmúlt év folyamán a kormány részben orvosolta a sérelmeket, míg a végleges rendezésre a közeljövőben kerül sor.

Mielőtt a jelenlegi helyzettel foglalkoznánk, szükségesnek látjuk, hogy röviden ismertessük az intézmény történelmét. Eredete a 18-ik századba nyúlik vissza. A törökök visszavonulása után az osztrák-magyar politika arra törekedett, hogy Magyarország akkori déli és keleti határain katonai védővonalat építsen ki. E célból alakultak meg Erdélyben az 1762-64. években a székelő határvédelem. Felszerelésükkel maguk gondoskodtak s mivel az amugyis szegény csiki népkétség részére ez elviselhetetlen terhet jelentett, II. József császár 1783 május 27-én kelt elhatározásával a megye keleti és déli részén lévő 62.800 katasztrális holdat kitevő erdőseget a határvédelemnek engedte át. Az 1848-as szabadságharc után, amelyet az osztrák csapatok „lázzadásnak” minősítettek, I. Ferenc József, akkor még alkotmány nélküli uralkodó császár, 1851-ben megrendelte a székelőket ettől a jogos tulajdonuktól. A kiegyezés után a magyar ügyminisztérium bizottságot küldött a kérdés tanulmányozására s a bizottság előterjesztése alapján 1869 február 12-én a király a már felfoszlatott határvédelem ingó és ingatlan vagyonát „a székelő nemzet jólétének előmozdítására” a községeknek visszaadni rendelte.

A határozat szövegéből kitűnik, hogy a székelők csak a határvédelem felépítéséhez tartozó községekre vonatkozóan az így megalakult jogi személyiséget nagyon helytelenül „Csiki Magánjavak”-nak nevezték el. 1897-ben alapbíróság lép életbe, majd a megyei autómegbízási bizottság, az Erdélyi Közigazgatási Tanács által kiadott II. dekretum után husztagu igazgatóság alakult, amely az 1909-ben megszerkesztett alapbírósági szerinti vezetői az intézmény vezetői ki kell emelnünk, hogy a székelőknek ez a fontos gazdasági szervezete jelenlétük demokratikus jellegű volt, és az akkori vezetők ellen és megvalósította az érdekelték közötti teljes jogegyenlőséget. Ennek ellenére az első világháború után a legfelsőbb agrárbizottság 1923 február 26-án kelt 11. számú határozatával teljesen törvénytelenül kizárta az egész vagyonszármazást és az akkori vezetői ismételt tiltása, a genfi Nemzetek Szövetségének benyújtott panaszra ellenre 1940-ig a székelőket orvosolni nem lehetett. A döntés után a magyar kormány részben visszaállította az első világháború előtti helyzetet, a felszabadulás után azonban a CAPS vezetősége önhatározással ismét hirtokába vette a kérdőjeleket az ingatlanok.

Ez azt a komoly visszaélést, amely a demokrácia nem tűrhet el, a MNSZ vezetői 1945 június 4-iki határozata alapján tárgyalásokat folytattak a kormánnyal, amelynek eredményeként Groza Péter miniszterelnök 1945. évi augusztus 31-én kelt 832. számú „Nota”-jában azon kívánságának fejezték ki, hogy a Csiki Magánjavak a régi állapot állításához visszahozandók. A CAPS-ne avatkozók bele ezen a területre, egy olyan alapszabály kidolgozása a Csiki Magánjavak helyzetével együtt, amely által a székelők és az osztrák utlakó népek javára a magyar nemzetiség különbség nélkül azonos szabályok legyenek, hogy ezen alapszabály alapján a magyar ügy kezeltesse, az elmúlt években.

A tárgyalásoknak eredményeként jött létre 1946 május 24-én kelt az első törvény, amely a Csiki Magánjavak visszaállítását rendelt. Az intézményt közjogi jogi sz-

méllyiséggel ruházta fel és a községül mellé 4 évre megválasztott 5 személyből álló vezetőséget szervez.

Ez a törvény azonban még hiányos volt. Nem állította vissza az eredeti helyzetet, nem foglalkozott a Magánjavakat ért károk megtérítésével. Az ingatlanok nagyrésze ugyanis a környéken lévő községek lakosainak birtokában volt és van ma is s így ezekért az állam megfelelő értékű kártérítést kell adjon. A Magánjavak birtokában tulajdonképpen 28.516 katasztrális hold van. E hiányok pótlását célozta az 1946 október 1-én megjelent 765-ös számú törvény, amely az előbbi hatályon kívül helyezte. Az új törvény már részletesen szabályozza a Magánjavak helyzetét. Elismervén jogi személyiséget, külön közérdekeltségű kereskedelmi társaságot létesít, amely hivatalos van a Magánjavak

tulajdonát képező ingatlanok adminisztrálására. Meghatározza a községül hatáskörét, az igazgatóság és felügyelőbizottság összetételét és biztosítja azt, hogy az érdekelt személyek a lehető leghatékabban részesüljenek a Magánjavak jövedelméből. Nagyjontossága a 16. szakasz, amely elismeri az állam kötelezettségét a Magánjavak kártalanítására. Bár az alapelvek szempontjából ez a törvény kielégítőnek monáható, gyakorlati szempontból mégis hiányos, mert nem tér ki a részletekre és nem szabályozza az eljárási módokat. Eppen ezért a Magánjavak vezetősége új kiegészítő törvénytervezetet készített el a Magyar Népi Szövetség parlamenti csoportjával együtt és azt a parlament elé is terjesztették. Az új törvénytervezet véglegesen megoldja az eddig még fennálló problémákat. Az első fejezetben a Csiki

Magánjavak közösségének szerveivel foglalkozik, meghatározván, hogy a régi határvédelem összes lakosai tagjai ennek az intézménynek. Szabályozza a községül hatáskörét, amely az egyes községe kiküldötteiből áll. Az igazgatóság a tervezet szerint 9 tagú, akiket 4 évre a községül választ. A felügyelőbizottság 3 tagból áll. A 7. szakasz új alapszabály megszerkesztését írja elő.

A második fejezet a közérdekeltségű kereskedelmi társaság megszerzésével foglalkozik. Megadja a lehetőséget arra, hogy más községek, közbirtokosságok, iskolák és egyházak is belépessenek a társaságba. Meghatározza a községül hatáskörét, igazgatóság, felügyelőbizottságot szervez és külön vezérigazgatói állást létesít. Megadja a lehetőséget arra, hogy a társaság szövetkezetté alakulhasson át.

A harmadik fejezet a kártérítés megszervezésének megállapítási módjait foglalkozik. Előírja, hogy a törvény megjelenése után legkésőbb 8 nappal választott bíróságot kell alakítani, amelyben 3 taggal az állam szakminisztériummal, 3 taggal pedig a Magánjavak vannak képviselve. A 6 tag egy 7-ik érdekelt személyt választ meg a bíróság el-

nköltül. Megadja a lehetőséget egyezség kötésére is és előírja, hogy a választott bíróságnak legkésőbb 6 hónapon belül a munkálatait be kell fejeznie.

A negyedik fejezet átmeneti intézkedéseket tartalmaz. Elsőbbségi jogot biztosít a közérdekeltségű társaság részére az árveréseknél és ezzel megakadályozza a kisemberek kizsákmányolását. Rendeli a községi legelők kérdését és előírja, hogy az összes ingatlanok a Csiki Magánjavak javára telekkönyvileg bekezelendők.

Amint láthatjuk, az új törvényjavaslat, amely az előbbi hiányos törvénynek kiegészítése, kiter a legaprólékosabb részletekre is. A MNSZ parlamenti csoportjának ugyanis az volt az elgondolása, hogy ezt az évtizedek óta húzódbó problémát véglegesen meg kell oldani és a csiki székelőséget, amely mindig önmagában és egységesen harcolt a demokratikus elvekért, meg kell óvni a további visszaélések lehetőségétől. Ismerve a képviselőházban uralkodó demokratikus légkört, reméljük, hogy a javaslat rövidesen törvényerőre emelkedik s ennek végrehajtása orvosolni fogja véglegesen a ma még fennálló kisebb sérelmeket is.

Kiegészítés a kollektivszerződéshez

Az összes elsőrendű élelmicikkkel hivatalos áron köteleles ellátni alkalmazottait a munkáltató

Biztosítania kell a tűzifát és a ruhaneműt is

Az Országos Szakszervezeti Tanács és a munkáltatók között lefolytatott tárgyalások eredményeképpen jegyzőkönyvet vettek fel arról a megállapodásról, amely a kollektivszerződéseket egészíti ki.

Ez a jegyzőkönyv megállapítja azokat az adagolt és feltétlenül szükséges anyagokat, amelyekkel a munkáltatók kötelesek ellátni az ellátószerveiken keresztül dolgozóikat. Eszerint az ellátószervek kötelesek a dolgozók részére a következő élelmiszereket kiszolgáltatni: zsiradék, olaj, vagy szalonna, hus, kenyér vagy kenyérnek való búzaliszt, vagy buza, tengeri só, tengeri, burgonya, szárzab, borsó, lencse vagy bab. Gyümölcsök és cukor.

Ezeket az élelmiszereket a hivatalosan megállapított mennyiség-

ben és hivatalos áron kötelesek a munkáltatók az ellátószervek részére rendelkezésre bocsátani. Ezenkívül kötelesek az ellátószervek havonként a háztartáshoz szükséges petróleumot és szappant biztosítani, valamint az évenként szükséges tűzifamennyiséget.

Az élelmiszereken kívüli az ellátószervek a következő ruházati cikkeket kötelesek ellátni tagjaikat: öltönynek való posztó vagy szövet, fehérműanyag, harisnya, varrócérna és cipő.

Minden kötelezettségek teljesítése és kiszolgáltatása a már törvényben biztosított és megállapított hivatalos áron szolgáltatandó ki.

Megkezdődött a bécsi négyhatalmi értekezlet

Anglia maradjon ki a palesztinai ténymegállapító bizottságból — kívánja a Jewish Agency Egyiptom a Nilus völgyének kiürítését akarja Angliától

A négyhatalmi bizottság, amely a külügyminiszterek moszkvai határozata értelmében az osztrák államszerződés Moszkvában megoldatlanul maradt kérdéseinek a tanulmányozására hétfőn összeült Bécsben, egyelőre ügyrendi kérdések megvitatására szorítkozott. A bizottság hétfői ülésén úgy határozott, hogy az első megbeszélésekre nem enged be a sajtó képviselőit. Hír szerint szakértő bizottságot jelöltek ki az Ausztriában lévő német javak kérdésének a megvizsgálására. A Szovjetunió képviselője sürgette a német javak pontos meghatározását, a bizottság többi tagja viszont e kérdés vitájának a szakértők meghallgatásig való elhalasztása mellett foglalt állást. A vitát kedden folytatták.

A négyhatalmi bizottságban a Szovjetuniót Kirill Novikov, a külügyminisztérium nyugateurópai osztályának ve-

zetője, az Egyesült Államokat Dodge gazdasági szakértő, Németország amerikai élvizsgáló legutóbbi időig volt gazdasági tanácsosa, Angliát Rendell most kivonult brüsszeli brit követ, illetve megérkezett R. Mack, Franciaországot pedig Chérier képviseli. Az osztrák kormány nincs képviselve a bizottságban, szükség szerint azonban meghallgatják az osztrák szakértőket is.

A bécsi értekezletnek az osztrák államszerződéssel kapcsolatban Moszkvában nyitva maradt három főkérdésre kell megoldást találnia. Ezek: az Ausztriával szembeni jogosultság területi igények, az Ausztriában lévő német javak és az osztrák jóváértel ügye. A négyhatalmi bizottság munkájáról jelentést tesz a külügyminiszterek tanácsának. Egyes hírek lehetségesnek tartják, hogy amennyiben a bécsi értekezlet megoldást ta-

lál a rábizott kérdésekre, az osztrák államszerződést már az Egyesült Nemzetek szeptemberi közgyűlése alkalmával aláírják. Ismeretes a külügyminiszterek moszkvai elhatározása, hogy ha az ENSZ-közgyűlésen valamennyien jelen lesznek, a közgyűléssel párhuzamosan rövid értekezletet tartanak.

TÉNYMÉGÁLLAPÍTÓ BIZOTTSÁG UTAZIK PALESZTINÁBA

Az ENSZ politikai bizottságának hétfői ülésén az elnök bejelentette, hogy ténymegállapító bizottság utazik Palesztinába a hivatalos adatoknak a helyszínen történő beszerzése végett. A bizottság más országokat is meglátogathat, ha munkájának érdekében szükségesnek látja ezt. A Jewish Agency képviselője kérte, hogy Anglia a ténymegállapító bizott-

ságban ne képviseltesse magát. Vita alakult ki az utasítások kérdésében, amelyekhez a bizottságnak munkája végzésében alkalmazkodnia kell. A bizottságnak az ENSZ szeptemberi közgyűlésén kell jelentést tennie.

A vita, amelyben az arab és a zsidó álláspont ismét hevesen összeütközött, elsősorban a zsidói megbiroztatás körül forgott, hogy a ténymegállapító bizottságnak adjanak külön felhatalmazást Palesztina teljes függetlenségére irányuló terv kidolgozására. A javaslatot végrehajtásában 29 szavazattal 14 ellenben elvetették. Az arab álláspont, mint ismeretes, Palesztina függetlensége és a zsidó bevándorlás megszüntetése mellett száll sikkra s ezt a palesztinai és közkeletű helyzet megnyugtatásának a feltételként említi. A zsidó álláspont szerint viszont a zsidóknak joguk van palesztinai nemzeti otthonukhoz s ennek megfelelően fokozni kell a bevándorlást. Egy jelentés szerint egyébként az amerikai elnököt a palesztinai titkos bevándorlás fokozása érdekében eljárásokat imigrációt készülnék szervezni.

PALESZTINA UTAN EGYIPTOM KÉRDÉSE KERÜL NAPIRENDRE

Az egyiptomi képviselőházban ma volt az angol-egyiptomi elnöki nemzetközi döntőbíróvá válni terjesztéséről. A miniszterelnök bejelentette, hogy Egyiptom a Nilus völgyének kiürítését és egyeztetését kéri. Közölte, hogy a kérdést nyomban a Bizottsági Tanács elé terjesztik, melyet a Palesztina-ügyben összehívott nemzetközi közgyűlés befejeződik.

A Bolyai-egyetem önálló gyógyszerészeti karát sürgette egy harminctagú diákküldöttség

KOLOZSVAR. - Kedden délelőtt harminctagú diákküldöttség kereste fel Csögör Lajos rektort a Bolyai-egyetemen azzal a kéréssel, hogy a magyar gyógyszerészet-utánpótlás biztosítására állítson fel az egyetem önálló gyógyszerészeti karát.

A küldöttség vezetői ismertették a mai visszas helyzetből fakadó nehézségeket, amelyek következtében a magyar nyelven II., III. és IV. évi tanulmányukat anyanyelvükön végző magyar gyógyszerészeti hallgatóknak önálló kar hiányában már az I. évre való felvételi vizsgát a bukaresti egyetem gyógyszerészeti karán kell román nyelven letenniük és ugyancsak ott kell vizsgáznok mind az I. mind az V. év végén. Ez azt jelenti, hogy ugyanazt a tanulmányt két nyelven kell elvégezniük s a nyelvi nehézségek miatt méltánytalanságnak vannak kitéve.

Az egyetem rektora a maga részéről helytállónak találta a küldöttség által előadottakat a kijelentése, hogy a Bolyai Tudományegyetem a maga részéről készségesen vállalta mindazokat a feladatokat, amelyek a magyar nyelvű elsőfokú oktatás biztosítása szempontjából természetesen meg kell tenniük. E munkát azonban csak akkor tudja elvégezni, ha mind törvényileg, mind anyagiilag megfelelő kereteket biztosítanak számára.

A Bolyai-egyetem magyar gyógyszerészeti kara felállításának ügyében a Magyar Népi Szövetség teszi meg a szükséges lépéseket.

VILAGOSSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7.
Távfeszély: 258.
Szerkesztőbizottság:
BENEDEK MARCELL, KACSÓ SÁNDOR, KÓS KÁROLY
Felelős szerkesztő: BALOGH EDGAR

Iffjabb Handlery Kálmánt jelölik szilágyosmlyói alpolgármesternek

SZILÁGYOSMLYÓ. — A MNSz helyi szervezetének vezetősége ülést tartott, amelyen megbeszéltek a város alpolgármestersége beöltésének ügyét. A demokratikus pártok ugyanis az alpolgármester jelölését a MNSz-re bízták.

A MNSz helyi vezetősége úgy határozott, hogy ifjú Handlery Kálmán okleveles földmérőt jelöli alpolgármesternek.

Ifjú Handlery Kálmán alpolgármesterré történő kijelölésének híre az egész városban osztatlan örömet keltett.

AZ ANYAKÖNYVVEZETŐI HIVATAL felkéri mindazokat az állampolgárokat, akik nemzetiségi nyilatkozatot tettek, hogy saját érdekében jelentkezzenek az anyakönyvi hivatalban délelőtt 2 óra között Moraru hivatalvezetőnél.

A KOZTISZTVEISELŐK ÉS KÖZNYUGDIJASOK Mátyás király-utcai szövetkezete május 25-én 9, illetve 11 órákor évi rendes közgyűlést tart a vármegeyházban. Igazgatóság.

ORVOSI FELÜLVIZSGALATRA kötelesek jelentkezni azok az ifjak, akiket a kolozsvári térparancsnokság a katonai szolgálat alól ideiglenesen felmentett. Május 28-án reggel 8 órákor a térparancsnokság 1. számú sorozóbizottsági irodájában kötelesek jelentkezni az 1948-as, korosztály ifjai, valamint az 1947, 1946, 1945, 1944, 1943, 1942, 1941 korosztályokhoz tartozó ifjak, akik még nem voltak felülvizsgálaton. Azokat, akik a fenti időpontban nem jelennek meg, alkalmasnak minősítik és azonnal behívják katonai szolgálatra.

(*) MEGHÍVÓ. A Székelyföldi Villamosművek Részvénytársaság 1947. évi május 22-én délelőtt 10 órákor a társaság tanácstermében (Budapest, Pannónia-utca 13 szám) rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. részvényeseket ezennel tiszteltet meg hívja. Az alapszabályok 6 §-a értelmében aki a közgyűlésen szavazati jogát gyakorolni óhajtja, tartozik a részvényismervényét legkésőbb 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt leadni. A részvényismervényeket a társaság igazgatóságánál kell letétbe helyezni. Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság kiegészítése. 2. Az igazgatóságnak adandó felhatalmazás a részvénytársaság üzemének mű-

ködéséhez szükséges ügyletek lebonyolítására. Budapest, 1947. május 9. Az Igazgatóság.

(*) „TRANSYLVANIA“ BANK RÉSZEVTÁRSASÁG Kolozsvár, (Mária királyné-utca 36). Bankári cégjegyzék: 8/1934. XI. 30. szám. Alapítók: 37,500.000 lej. Részvényjegyzési felhívás. A részvényeseknek 1947. április 22-én tartott rendkívüli közgyűlési határozata értelmében a) az alapítók 37 millió 500.000 lejről 200 millió lejre emelték, 325.000 darab bemutatásra szóló, darabonkénti 500 lej névértékű részvény kibocsátása által; b) az új részvény ellenértékét a banknak, Kolozsvár, Mária királyné-utca 36 alatti székhelyében lévő főpénztárnál kell lefizetni a jegyzésük egyidejűleg, és pedig 500 lej a részvény ellenértéke fejében, 100 lej pedig az új részvény kibocsátásának felmerülő költségei fedezésére; c) a régi részvény birtokosainak a részvényjegyzésnél elsőbbségi joguk van olyan értelemben, hogy az általuk birtokolt minden egyes részvény után 5 részvényt jegyezhetnek 25.000 darab részvény jegyzéséig. Ezen mennyiség lejegyzésének időpontján túl a régi részvény birtokosai az általuk birtokolt minden egyes részvény után 4 új részvényt jegyezhetnek; d) a régi részvény birtokosok részére a jegyzési határidő 15 szabad nap, amelyet az alapítók felemelésének meghirdetési időpontjától kell számítani (azt a lapot kell tekintetbe venni, amelyben a hirdetésnyomatuljára jelent meg); e) a megadott határidő eltelté után a részvényjegyzés bárki részére még 8 napig szabad lesz; f) a szükséges munkálatok elvégzésével az igazgatóság bízta meg. Igazgatóság.

A torna öl és nyomorba dönt

Azt szokták mondani, hogy az alkohól öl, butít és nyomorba dönt.

Hát ez nem igaz. Mert nem az alkohól a pusztító, hanem — a torna. Az öl, butít és dönt nyomorba.

Ezt egy történettel igazolom. Ott lakott a szomszédomban egy nagyon rendez család. Apa, anya és két gyermek. Ezek a szerencsétlenek valahol olvasták, hogy a testedzés milyen jól tesz az embernek. Naiv, tisztaszívű emberek voltak, akik előtt a nyomtatott betűs szentírásnak számított. Gyorsan elhatározták tehát, hogy ezentúl tornászni fognak.

Vettek tehát maguknak mindenféle sportkönyveket, ilyesféle címmel: „Egészséges élet titka a sport”, „Boldog akarsz lenni? Tornázzál!”

Mondom, ezek az én barátaim jámbor, hiszékeny emberek voltak. Betűről-betűre betartották mindazt a zagyvaságot, amit a könyv előírt. Minden reggel felkeltek fél öt-kor és kinyitották az összes ablakokat. Aztán mezítaláb körbeugrálták a szobát, majd négykézláb szaladgáltak s végül a fejük tetejére állottak s olyan mélyeket lélegzettek, hogy az ember azt hitte, mindjárt ki fog szakadni a tüdejük. A legborzasztóbb azonban még csak ezután következett. Sorban beálltak a ruhány alá és félóránál csorgatták magukra a hideg vizet. Még ma is szakad meg a szívem, ha rájuk gondolok. Szegény kislány és kisfiu persze sívalkodott és kapálózott, de a szülők nagyon szerették őket s mindenenáron azt akarták, hogy egészségesek és boldogok legyenek. Ezért hát ők is nap-nap után el kellett tűrjék a hideg vizet.

S ez így ment minden reggel kilencig. Ilyenkor aztán bekopogtatott hozzám a férfi s mialatt egy salátalevelet rágcsált — ez volt ugyanis a reggeljük —, próbált rávenni, hogy kövessem a példájukat. S én ott hevertem az ágyban, az arcom rózsás volt az egészségtől s paprikásszalonnát reggeliztem szilvopálinkával. Ő meg, aki valamikor szép szál derek ember volt, egyre sápadtabb és zöldőbb lett.

— Gondold meg — vacogta —, tönkreteszt megadad ezzel az átkozott lustálkodással. Izzan fogsz sirba hullani. Csak heversz itt és tömböd magad, mint az okatlan állat. Hát nem akarsz boldog és ifju lenni?

— De kérlek — védekeztem —, hidd el, éppen eléggé boldognak érzem magam a paprikás szalonnával és szilvóriummal s fiatalabb már nem is szeretnék lenni, mert akkor ismét iskolába kellene járnom és azt utálom.

Később már nem is jött át hozzám. Megszokták velem az ismerettségem. Az asszony feltette a gyermekeit egy olyan romlott embertől, mint én, aki nem hajlandó reggel fél ötkor nyitott ablaknál tornászni. Csak ha a lépcsőházban találkozunk, akkor néztek rám szemrehányó arccal. Olyanok voltak mint két eleven csontváz. Pedig reggeltől-estig tornáztak és sportoltak s közben salátát, nyers spenótot és zellergyökereket ettek. Én pedig vakon rohantam a pusztilásba s a sok álvtól, lustálkodástól, flekkentől és paprikásszalonnától szépen nyolcvan kilóra gömbölyödtem.

Aztán elköltöztem abból a városból és csak jóval később, egy barátom leveleiből értesültem szomorú sorsukról. A férfit — mindössze 42 éves volt — általános testi gyengeség ragadta el az élek sorából, míg a szegény asszonnyal körülbelül ugyanebben az időben a tüdőbaj végzett.

A lányuk már előzőleg megszökött egy kokaincsempészrel, mert nem bírta elviselni a hideg fűrdőket és a nyers karalábét s most, úgy mondják, arab fegyvercsempészeket szórakoztat egy beyrothi kávéházban. A fiu is elzúllott. Ugy tudják, hogy jelenleg egy rablóbanda élén garázdálkodik valahol a Kárpátokban és minden utazót meggyilkol, akinek a holmija között testedzéssel foglalkozó könyvet talál.

S ez a szerencsétlen sorsu családnak mindent a sportnak köszönheti. Ha nem sportoltak, ha nem tornáztak volna, ma is boldogan élnek.

NAGY ELEK

Megállapították az új adókulcsokat

Mennyi adót fizet a földműves, a háztulajdonos, az iparos—kereskedő, az alkalmazott és a szabadfoglalkozású?

BUKAREST. — A hivatalos lap május 1-i számában tették közzé az 1947—48. évi állami költségvetéssel egyidejűleg megszavazott 140-es számú törvényt, amely az egyenesadóról szóló törvény rendelkezéseit módosítja és megállapítja az ideai adókulcsoknál alkalmazandó adókulcsokat.

A földművesek adója

A törvény a földek hozama után az alábbi adókulcsokat állapítja meg:

10 millió lejtől 20 millió lejtől 20 millió lejtől 30 millió lejtől 30 millió lejtől 50 millió lejtől 50 millió lejtől 100 millió lejtől 100 millió lejtől 150 millió lejtől 150 millió lejtől 200 millió lejtől 200 millió lejtől 300 millió lejtől 300 millió lejtől 500 millió lejtől 500 millió lejtől 1 milliárd lejtől 55. 1 milliárd lejtől felfelé 60 százalék.

A törvény 30 százalékos adókedvezményben részesíti azokat a törpebirtokosokat, akiknek sikerületen 1.5 hektárnál kisebb területű földbirtokuk, vagy dombos vagy hegyes vidéken 2 hektárnál kisebb birtokuk van. 15 százalékos kedvezményben részesülnek, akiknek földbirtokuk a 3, illetve 4 hektár területet nem haladja meg.

Mennyi adót kell fizetni a házak után?

A 140-es törvény értelmében a házak után fizetendő adó kulcsa, amelyet a tiszta jövedelem után kell számítani, a következők:

10 millió lejtől 32 százalék, 10 millió lejtől 15 millió lejtől 34, 15 millió lejtől 20 millió lejtől 36, 20 millió lejtől 30 millió lejtől 38, 30 millió lejtől 50 millió lejtől 40, 50 millió lejtől 100 millió lejtől 45, 100 millió lejtől 200 millió lejtől 50, 200 millió lejtől 500 millió lejtől 55, 500 millió lejtől felfelé 60 százalék.

Iparosok és kereskedők adója

Az új adótörvény értelmében a kereskedelmi vállalatok és az összes iparosok tiszta jövedelme után az adót az alábbi kulcsok szerint számítják:

50 millió lejtől 40 százalék, 50 millió lejtől 100 millió lejtől 41, 100 millió lejtől 150 millió lejtől 42, 150 millió lejtől 300 millió lejtől 43, 300 millió lejtől 600 millió lejtől 45, 600 millió lejtől 1 milliárd lejtől 48, 1 milliárd lejtől 2 milliárd lejtől 52, 2 milliárd lejtől 5 milliárd lejtől 56, 5 milliárd lejtől 10 milliárd lejtől 60, 10 milliárd lejtől felfelé 62 százalék.

Azok a részvénytársaságok, amelyek az egyenesadóról szóló törvény 36. szakasza alapján komplementáris adót fizetnek, valamint a szövetkezetek a 40 százalékos adókulcs szerint fizetik az adót.

Az alkalmazottak és nyugdíjasok adója

A 140-es törvény értelmében az összes alkalmazottak és bármilyen nyugdíjasok az alábbi kulcsok szerint fizetik az adót:

Havi jövedelmek után: 1.500.000 lej fizetés után 3 százalék, 3 millió lej fizetés után 5, 5 millió lej fizetés után 7, 7 millió lej fizetés után 9, 10 millió lej fizetés után 13.5, 15 millió lej fizetés után 20, 20 millió lej fizetés után 25, 25 millió lej fizetés után 30 százalék.

Nyolc szekér kukoricatermés egy holdon

Dnyepropetrovcsk vidékén, a „Vörös Parizán” nevű gazdaságban egy csoportvezető földműves 78 mázsa átlagos holdankénti csöveskukoricatermést ért el. De egy s holdas táblán az eredmény a 90 mázsa is elérte. Nagyon nagy szó ez, ha meggondoljuk, hogy Erdélyben még a legjobb mintabirtok sem ért el 50 mázsnál nagyobb termést s a technika minden vívmányával rendelkező amerikai farmgazdaságok sem haladják meg az 55—60 mázst.

A közbeeső összegek után az adót az alábbiak szerint számítják:

1.500.000 lejtől minden 10.000 lejes tétel után külön 300 lej, 1 millió 500 ezer és 3 millió lejtől 10.000 lejenként külön 700 lej, 3 millió és 5 millió lejtől 10.000 lejenként külön 1000 lej, 5 millió és 7 millió lejtől 20.000 lejenként külön 2800 lej, 7 millió és 10 millió lejtől 20.000 lejenként külön 4800 lej, 10 millió és 15 millió lejtől 20.000 lejenként külön 6600 lej, 15 millió és 20 millió lejtől 20.000 lejenként külön 10.000 lejtől 50.000 lejenként külön 20.000 lej, 20 millió és 25 millió lejtől 25.000 lejtől 25 millió lejtől 50.000 lejenként külön 15.000 lej, 50.000 lejenként külön 10.000 lej. Ötmillió lejes havi jövedelem az 5000 lejnél kisebb töredékek elhanyagolandók, a többiek 10.000 lejre egészítendők ki.

Öt és tizenöt millió közötti jövedelmeknél a 10.000 lejnél kisebb töredékek nem számítanak, a nagyobbak 20.000 lejre kerekítendők.

A 15 millió feletti jövedelmeknél a 25.000 lejen alóli töredékek elhanyagolandók, a nagyobbak 50.000 lejre emelendők.

A fentiek szerint például az alkalmazott, akinek havi 4.200.000 lej fizetése van, az alábbi adót fizeti: 3.000.000 lej után 5 százalékot: 150.000 lejt; 1.200.000 lej után 10.000 lejenként 1000 lej, vagyis 120-szor 10000 lejt, azaz 120.000 lejt, összesen 150.000 és 120.000 lejt megfelel 270.000 lej havi adónak.

Heti fizetések után: 375.000 lejes heti fizetés után 3 százalékot. 375.000 lejtől 750.000 lejtől 7, 750.000 lejtől 1.250.000 lejtől 10, 1.250.000 lejtől 1.750.000 lejtől 14, 1.750.000 lejtől 2.500.000 lejtől 24, 2.500.000 lejtől 3.750.000 lejtől 33, 3.750.000 lejtől 5 millió lejtől 40, 5 millió lejtől 6.250.000 lejtől 50, 6.250.000 lejtől felfelé 60 százalékot.

Az 1.250.000 lejen alóli jövedelmeknél a 2000 lejnél kisebb töredékek elhanyagolandók, a nagyobbak 5000 lejre kerekítendők. 1.250.000 lej és 3.750.000 lej közötti heti jövedelmeknél az 5000 lejnél kisebb töredékek elhanyagolandók, a nagyobbak 10.000 lejre egészítendők ki. 3.750.000 lejen felül a 10.000 lejnél kisebb töredékek elhanyagolandók, a nagyobbak 20.000 lejre emelendők.

Az adó havi fizetéseknél az 1.500.000 lejnek megfelelő adóknál kisebb nem lehet, heti fizetéseknél pedig a 375.000 lej után járó adónál nem lehet kevesebb.

Szabadfoglalkozásúak adója

A szabadfoglalkozásúak adóját a csa az alábbiak szerint alakul:

5 millió lejtől 24 százalék, 5 millió lejtől 10 millió lejtől 25, 10 millió lejtől 20 millió lejtől 26, 20 millió lejtől 30 millió lejtől 28, 30 millió lejtől 50 millió lejtől 30, 50 millió lejtől 100 millió lejtől 33, 100 millió lejtől 200 millió lejtől 35, 200 millió lejtől 500 millió lejtől 40, 500 millió lejtől 1 milliárd lejtől 45, 1 milliárd lejtől felfelé 50 százalék.

Irodalmi, tudományos és művészi munkák, valamint tankönyvek után 100 millió lejtől 100 millió lejtől 150 millió lejtől 100 millió lejtől 150 millió lejtől 150 millió lejtől 300 millió lejtől 5 százalék, míg az utóbbi összegben felül 10 százalék adót fizetendők.

M Ű V É S Z E T

A zeneművészeti főiskola hallgatói Tárca Bertalan eltávolítását kéri a Dalosszövetség éléről

Kaptuk az alábbi levelet az Állami Magyar Zene- és Színművészeti Főiskola Demokratikus Diákszövetségétől:

„A kolozsvári Állami Magyar Zene- és Színművészeti Főiskola Demokratikus Diákszövetsége az erdélyi zenekultúra érdekében tartott megbeszélésen a következő megállapításra jutott:

Az Erdélyi Magyar Dalosszövetség eddigi működését károsnak tartja, aminek okát kizárólag Tárca Bertalan elnök személyében találja, kinek a „Világosság”-ban nyilvánosságra hozott levele olyan nagymértékű tájékozatlanságot és elfogultságot árul el, hogy az erdélyi nép zenei nevelését nem látjuk biztosítva.

Ezért azzal a kéréssel fordultunk a MNSz kulturális osztályához, hogy az erdélyi egyetemes zenekultúra érdekében a Dalosszövetség élére olyan zeneileg képzett személyt jelöljenek, ki a fenti követelmények kielégítésére teljes mértékben megfelel.”

A levelet Spáczay Árpád elnök, Csia B. József titkár és még husz főiskolás írta alá.

Szabó Géza zongoraestje

Zeneművészeti Főiskolánk nemrég kinevezett tanárségéde mutatókötöt be önálló estély keretében. Nagyigényű, nehéz műsört állított össze, mintegy bizonyosságul komoly törekvéseinek. Elfogadottsága a szívetben felengedett s így Brahms nagy tudást és biztonságot kívánó Hündel-változataiban és sok színt mutató Ravel „Jeux d'eau” című impresszionista képeben képességei teljes mértékben érvényesültek. Szépszámu hallgatósága méltányolta Szabó Géza készségét és minden száma után lelkesen megtapsolta.

hozzá fog így járulni városunk zenei életének további fejlődéséhez.

(—s.—n.)

„SZENTGYÖRGYI ISTVAN” ÁLLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA:

Szerdán délután fél 5 órákor: Tommy és társa.

Este fél 8 órákor: Egy pohár víz.

Csütörtökön délután fél 5 órákor: Senkit sem terhel felelőség.

Este fél 8 órákor: Egy pohár víz.

A ROMÁN NEMZETI SZÍNHÁZ ÉS OPERA MÜSORA:

Szerda este 7 órákor: Mignon.

KOLOZSVARI MOZIK MÜSORA:

CAPITOL Társbérlet. Jean Arthur és John Mc Crea-val a főszerepekben.

CORSO: Alaszka-i banditák.

RIO: A postamester. Magyar felirattal.

ROYAL: Makacs Kata. A legkedvesebb zenés vigjáték.

ROYAL PALACE: Hajza a férfiak után. A legújabb olasz premier film.

SELECT: Csillagos lobogó aiat. Izgalmas amerikai kémdráma.

URÁNIA: A bűtféjű sárkány. Szovjet mesefilm.

A Petőfi-alap komoly segítséget nyújtott közművelődésünknek

KOLOZSVÁR. — A MNSz országos közművelődési bizottságának felhatalmazása alapján a Petőfi-alap befejeződött közművelődési értekezlet három tagja, Farkas Kálmán szatmármegyei, Lászlóffy Aladár aranyostordamegyei és Tejnor József szebenmegyei közművelődési felelősök felülvizsgálták az 1945-ben létesített és a MNSz központi pénztárában kezelt Petőfi-alap 1947 május 9-én zárt elszámolását. A felülvizsgálatnál a pénztár részéről Vigh Lajos főkönyvelő vett részt.

Az ellenőrzőbizottság a legnagyobb rendben találta a különböző tételeket és nyugtákat, a felülvizsgálatról jegyzőkönyvet vett fel és ezt a sajtó rendelkezésére bocsátotta. A jegyzőkönyv szerint a Petőfi-alap javára magánosok és szervezetek adományából 4.944.089 lej, a Petőfi-émléklapok értékesítéséből pedig 44.883.420 lej, összesen tehát 49.827.509 lej gyűlt össze. Ebből a bevételből az emléklapok és nyomtatványok költsége 4.080.015 lejt, az 1945-ös segessvári Petőfi-ünnepség költsége pedig 4.917.674 lejt emésztett fel. Tanügyi segélyek címén 1945-ben 20.458.413 lej került kiutalásra, a tanügyi, művészeti és más közművelődési küldöttségek kiadásainak fedezésére pedig 19.047.086 lejt fordítottak. A Petőfi-alapból jelenleg rendelkezésre álló összeg 1.324.321 lej.

Tekintve, hogy a Petőfi-alap jövedelmének legnagyobb része már 1945-ben kifizetésre került, míg 1946-ban a közművelődési kiadásokat már elsősorban Magyar Segélyező Bizottság jövedelmének idevágó tételei fedezték, az ellenőrzőbizottság jegyzőkönyvében javasolta a gyűjtésekből újra megteremtendő Petőfi-alap elszámolásának évenkénti való megejtését és

Ha a mai pénzürtékben már kevésnek tűnik is fel a Petőfi-alap teljesítménye, a számadásból ki-
tűnik, hogy a Petőfi-alap a kellő időben komoly segítségére volt a romániai magyar közművelődés igényének.

Minden évben üljenek össze megbeszélésre a román és a magyar nép írói és tudósai

— Nagy István nyilatkozik budapesti tapasztalatairól

KOLOZSVÁR. — A budapesti román-magyar kulturális részletek romániai magyar írók hazatértek. Megkértük Nagy Istvánt, kitűnő munkásirót, nyilatkozzék Világosság olvasóinak a magyar városban szerzett tapasztalatairól.

— A magyar rádió közvetítéséről ismeretes ünnepléses fogadtatás bennünket, írkat a Magyar-Román Társaság vezetősége vett körül. Engem mindjárt befelől is hívtak. Mielőtt választanám volna, elrobogtak velem a „Szabad Nép” és a „Szabadság” szerkesztőségébe. Itt találkoztam sokkal az újságírókkal és írókkal, akikkel a múltban 4 esztendő alatt titokban, bujkálva érintkezettünk, kerülve még a látszatot is, hogy ismerjük egymást. Haraszi Sándor, a Szabadság szerkesztője például olyan szigorú rendőri felügyelet alatt állott, hogy még az utcán sem volt szabad járnia, vilámsoson közlekednie. Lakásán nem fogadhatott senkit s csak lonózási jutottunk be hozzá. Képzelték, milyen kellemes, jó érzés volt a Károly-körút hatalmas sajtópalotájában, a szabadság napfényében szünetelni egymást.

— A többiek is majdnem szétrepedtek — folytatja Nagy István beszámolóját. — Erdő Ferencék és Károlyt és Szentmáry Jenőt agadták magukkal. Gyal Gábor tíz száz kéz nyult az állomáson, supa fiatalok munkatársak, akik a 19-es idők óta alszaktak csak a „Korunk” hasábjain tartották fenn vele a munkatársi kapcsolatot. Régi ismerősként fordultak a magyar írók Isac Emil és Gyuganyig Cheresesiu Viktort régi kolozsvári baloldali művész és tanár ismerősei. Sokan a két ország írói közül, akik mindig egy vonalon harcoltak, csak most ismerhették meg egymást személyesen. Ennek érzelmi és értelmi jelentősége igazán csak számunkra lehet egészen világos.

— A román és magyar írók közös találkozásain szerzett benyomásairól szeretnénk hallani — kérjük közbe.

A karánsebesiek fogadása

— Minden egyes nap újabb és újabb lépés volt a román és magyar írók, művészek, tudósok kellemes és hasznos ismerkedése, barátkozása felé. Számos alkalommal, kiállításokon, közös vacsorákon, melyeken Magyarország legkiválóbb szellemi és politikai képviselői is jelen voltak, ismételtén megnyilatkozott a résztvevőkben az szinte megismerés és megbarátkozás vágya. Mind a magyarok, mind a románok seregével tudták látni a múltból a két nép együttműködéséért dolgozó nagy elődöké. Megható élmény volt látni a többek között a Magyar-Román Társaság közös vacsorája alkalmával a karánsebesi román táncport fogadtatását. Mikor a karánsebesiek a maguk kis falusi mezeiként rázendítettek a népi dallamokra és összekeveredve táncoltak a jelenlévő magyarokkal. Budapest román vendégei máris a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak a magyarok vendégszereléséről és meleg közvetlenségéről.

— Miket tapasztalt a magyarországi demokratikus szellemi ter-
mékek vonalán?

Rendszeres eszmecsere

— A demokrácia sok új, ismeretlen irójjal találkozunk, rengeteg könyvet ismertünk meg, melyek hozzánk még nem jöttek be. Ahhoz, hogy a magyarországi demokratikus szellemmel és két-
éves fejlődésével tisztába jöjjünk, legalább egyéves utánolvasásra van szükségünk. Megegyesített bennünk s román írótestvéreinkben az a vágy, hogy a magyarországi írókkal való kapcsolatainkat a jövőben ténylegesen szorossá tegyük. A kölcsönös eszmecsere során meg is állapodtunk az elvi és gyakorlati tennivalókban. Felvetődött az a terv, hogy évenként egyszer Romániában és Magyarországon megbeszélésre üljenek össze a két nép írói. Javaslat hangzott el arra vonatkozólag is, hogy a két ország fővárosa állandóan vendégül lásson egy-két hónapos időtartamra egy-egy írói, aki személyes tapasztalatokat szerezzen a demokratikus élet fejlődéséről. Hasonló elgondolások merültek fel az egyetemi tanárok, képzőművészek és újságírók között is. Elmondhatjuk, hogy az írkat, művészeket és a tudomány embereit illetően ez a kulturális talál-

kozó sikerültnek mondható.
— Voltak Budapesten kívül még más városokban is?

— Egy napra kirándultunk Kecskemétre. A város népe s a demokratikus pártok vezetősége őriási lelkesedéssel fogadott bennünket. Látogatásunk során kivitték Bugacra, ahol a román szellemi kitűnőségek s a karánsebesi néptáncosok a magyar lakossággal együvé keveredve táncoltak. Kiderült, hogy a karánsebesi román falusi zenekar számtalan magyar csárdást tudott talpalá huzni, míg a pesti s a kecskeméti cigányok egyetlen román tánczeneszámmal sem tudtak kedveskedni.

— Mi a legkimagaslóbb élménye budapesti utjáról?

— A legkimagaslóbb élmény: mindenkinek Groza Péter látogatása jelentette. Hihetetlenül lebilincselő és meggyőző volt minden megnyilatkozása. Megjelenése élmény lehetett és volt mindenki számára.

— Számomra a legnagyobb élmény — folytatta Nagy István — Budapest dolgozóinak május 1-i óriási tömegfelvonulása volt. Különösen megkapott a népi kollégiumok ifjúságának tömege, mely forró lelkesedéssel vonult fel a dolgozók oldalán, tüntetve a há-

Pénzünk értéke

és amelynek a becsületes polgárok és fogyasztók esnek áldozatul, a Nemzeti Bank felvette a harcot és közleményben szegezte le a bankjegy valódi értékét. Jelenlegi bankjegyforgalmunk egy bizonyos aranyfedezetre épült fel.

Addig, amíg a felhalmozott arany és a papírpénz értéke között egyensúly létezik, addig, amíg elegendő fedezet áll a bankjegyforgalom rendelkezésére, senkinek sem áll jogában azt hinni, hogy a pénz elérte értékét.

A román pénz értéke, mint a közlemény is leszegezte, 240.000 millió bányaaranyfedezettel 1 millió 170.000.000 svájci frank értéknek felel meg, ami 40.700 millió lejnek felel meg. Tekintettel arra, hogy a Nemzeti Bank kötelezettségei körülbelül 10.000 millió lejt tesznek ki, a fedezet túlhaladja a 400 százalékot.

A pénz vásárlóértéke azonban más, tekintettel arra, hogy az egyenes kapcsolatban van a piacon forgalomban lévő árukkal.

Minden esetben, amikor egy ország gazdasága a termelési válságon megy át, amiből elkerülhetetlenül az árukészlet csökkenése következik be, úgy tűnik, mintha a pénz vásárlóértéke nagyon lecsökkenne. Az azonnali konklúzió tehát általában az, hogy a pénz értékének hullámlása következtében infláció következik be. A pénz értékének ez a felületes megítélése az árukészletbirtokosoknak kedvez, mert különböző pánikhangulatok keltésével a tömegeket félrevezetik, akik a pénz valódi értékét alábecsülik és a vásárlóközönség az ügyesen és hozzáértéssel felállított espadába esik.

Ez is egy módja a spekulációnak, amit már régen alkalmaznak és éppen azok válnak áldozataivá, akik munkájuk és fáradságuk gyümölcséből élnek.

A pánik és fejvesztettség ellen, amit egyes érdekeltek idéznek elő

A jelenlegi gazdasági és pénzügyi helyzetet azonban szerencsétlenségre az áruhiány jellemzi. Így tehát a pénz vásárlóértéke alacsony. Ebből az időleges helyzetből azonban nem lehet azt a következtetést levonni, hogy pénzünk állandó értékételenedésnek van kitéve. Semmisem igazolja ezt a feltevést, hogyha nem zavarjuk össze a fogalmakat.

Egy nép komolysága és a lehetőségeket vetett hite az ország gazdasági újjáépítésével kapcsolatosan nem befolyásolható és nem lehet azt a fekete tőzsde pánikhangulatába taszítani. Nagyon gyengék lennének és nem lenne többé jogunk ahhoz, hogy magunkban higgyünk.

I. V. NICOLESCU,
a Nemzeti Bank adminisztrátora.

roméves terv sikeréért. A népi kollégiumok fiatalosága jelzi, hogy Magyarországon már megszületett az a fiatal értelmiségi tábor, melyet többé nem lehet majd a munkásosztály és a parasztság törekvéseivel szembeállítani.

— Miben látja a kulturális politikai jelentőséget?

— Kulturális találkozó volt, de politikai vonatkozásban is jelentősége van. Nem az én hivatásom ezt kiértékelni. Egyet azonban megjegyezhetek: azok a jobboldali erők, akik már rájöttek arra, hogy a két nép s a két ország barátkozási folyamatát nem lehet többé könnyűszerrel megakadályozni s

most ezt a barátkozást a maguk be nem vallott reakciós céljai számára szerették volna átformálni — hiába mesterkedtek. Tervük dugába dőlt, mert a román-magyar barátság csak a szovjetunió békepolitikájának szellemében teljesíthetik ki. Ezt mi, romániai magyar kiküldöttek is világosan tudtára adtuk mindenkinek.

— Saját műveivel kapcsolatban milyen tárgyalásokat folytatott?

— Összes könyveim ujrakiadási jogát átadtam a „Szikra” könyvkiadónak. Ugyanakkor Major Tamás, a Nemzeti Szinnáz igazgatója lekötötte „A gyár ostroma” című darabomat. (h.)

Az ippi és ördögkúti tömeggyilkosok megbüntetésére sor kerül a gyantai vérengzés megtorlására

A demokratikus román hatóságok hadbírószág elé állítják Bridea Ioant

KOLOZSVÁR. — Rövid jelentés alapján megírtuk, hogy Bridea Ioan tartalékos hadnagyot letartóztatták. E hír mögött egy kis biharmergyei község tragédiája elevenedik meg.

Amikor a Magyarországon most halálra ítélt Dálnoki Veress Lajos hadserege 1944 őszén betört Romániába, egy magyar század a Dél-biharban fekvő Gyanta vidékére is benyomult, majd az előretörő szovjet és román hadsereg elől visszahúzódott. A falu lakossága, míg a

reakciós parancsnokok védősárainya alatt, vagy éppen azok parancsára. A hármas hegyvidékszázados tály Gyantára érkező első csapatának néhány tisztje kikergette a gyantaiakat buvóhelyükről és Bridea Ioan hadnagyt 23 személyt, öregeket, asszonyokat, gyermekeket lövett agyon. Az elvetemülteknek gondjuk volt arra, hogy az áldozatokat, akiket gépfegyverrel kaszaboltak le, kifosszák. Ezzel azonban még nem elégedtek meg.

Csalódtak... A román hadseregben akkor még ott rejtőztek Antonescu pribékjei, akik szabadon gázdálkodhattak a nemkevesébe

hadbírószág elé állítják Bridea Ioant

Bridea Ioan hadnagytársai — akiknek a nevét a falusiak szintén megjegyezték — folytatták a vérengzést és mire a szörnyű nap estébe hajlott, összesen 41 halálos áldozata volt Gyanta községnek.

A fasiszta szellemű tiszték utasítására a katonák, amint betették lábukat a faluba, felgyújtották a széna- és szalmakazlakat, istállókat és pajtákát és felgyújtották a református egyház lelkészének lakását is. Pusztító dühük nem kímélte az egyházi anyakönyveket és az egyház irattárát sem. A falu minden sarkából előtörő füst- és lángoszlopok szörnyű képét azzal egészítették ki, hogy a parancsnokok további utasítására raboln kezdtek.

A havasi nagybirtokok kisajátítása érdekében szólalt fel a parlamentben egy ekésfron i képviselő

Egyházi kérdések az országgyűlés előtt

BUKAREST. — (Parlamentari tudósítók telefonjelentése.) A képviselőház hétfő délutáni ülésén a kérdés során Oala Flore ekésfron i képviselő a havasvidéki és főleg állattenyésztéssel foglalkozó lakosság érdekében a földreformtörvény olyan módosítását kérte, hogy a havasi legelők és legeltetésre használható erdőterületeket, amennyiben 50 hektáron felüliek és magánbirtokosok kezében, ugyanannyi vonják kisajátítás alá, mint a szántóföldeket.

Indokolásában arra hivatkozott, hogy a havasvidéki állattenyésztő lakosságnak ez épp annyira életkérdése, mint a szántóvető földműves népnek a földhöz való jutása, minthogy a nép annyira ki van itt is szolgáltatva a legelő és erdő nagybirtokosainak, mint amazok.

Dacia Mihail kommunistapárti képviselő a hadügyminiszterhez intézett kér-

désében aziránt érdeklődött, hogy a hadügyminiszter megvalósítja-e a katonai szolgálóit idejének leszállítását, amit a DPB közös munkaterve előir?

A napirend során a képviselőház két törvényjavaslatot szavazott meg. Az első a papok 70 éves korban való nyugdíjaztatásának kötelezettségét mondja ki. Kimondja továbbá, hogy minden lelkész 57 éves korban, vagy 35 éves szolgálat után is kérheti a nyugdíjaztatását. A törvény 11. szakasza akként intézkedik, hogy ez a törvény vonatkozik nemcsak a két román, hanem az összes államilag szüven ionált lelkészekre is.

A Magyar Népi Szövetség képviselője, Szabály Kornél javaslatára a szakaszt úgy módosították, hogy a nem román egyházakra is a törvény intézkedik, itt azonban figyelembe veendő az illető egyház szabályzata, kánonizációja, valamint

felépítési rendszere. Szükséges ugyanakkor az illetékes egyház legfelsőbb fórumainak jóváhagyása, illetőleg intézkedése is.

A második törvényjavaslat a volt szenátus épületének és egész felszerelésének a képviselőház tulajdonába való átadását mondja ki. Ezzel a törvényjavaslattal kapcsolatban Takács Lajos dr. megkérdezte az eladót, hogy változtatni kíván-e a törvény az 1946 november 13-án hozott miniszteri döntésen, amely a szenátus épületét, valamint felszerelését 10 évre a Román-Magyar Társaság rendelkezésére bocsátotta? Manólescu képviselő, a törvényjavaslat előadója válaszában kijelentette, hogy a jelenlegi törvény nem változtat az 1946. év novemberében hozott miniszteri döntésen és így a szenátus épületét és felszerelését továbbra is a Román-Magyar Társaság használhatja.

Most végre elérte az igazságszolgáltatás Bridea Ioant is. A demokratikussá vált új román hadsereg hadbírósága előtt kell felelnie ezért a szörnyű büntényért, amelyet faji gyűlöletből az ország békés lakosai ellen elkövetett. Bridea Ioan és társainak esete, jól tudjuk, nem áll egyedül. Ugyanazt tette cinkosaival egyetemben, amit Ipp és Ördögkúti északerdélyi községekben a magyar hadsereg néhány vérengző fasiszta hadbírója. Ahogyan Románia és Magyarország demokratikus népbírósága ezekre a gonosztevőkre lesújtottak, ugyanúgy kerül most sor a gyantai gaztettek megtorlására is. Az együttlévő népek békéjének megbontóit az együttlévő népek közös demokráciája vonja felelőségre. (—)

Van-e a Vasasnak esélye a Csepel ellen?

KOLOZSVÁR. — A Csepel labdarúgó csapata csütörtök délután 6 órakor a városi sporttelepen a Vasas ellen játszik. A budapesti együttes erre a mérkőzésre a legjobb csapatával áll ki, mert romániai portyája során a Vasas a leg-erősebb ellenfelének ígérkezik. A Vasas csapata Munteanu edző vezetésével nagyban készül erre a mérkőzésre, mert a csepeli együttes, amely a magyar Nemzeti Bajnokság I. osztályában a hatodik helyen áll, több ízben győzte le a

bajnokság élén álló Ujpest, Kispest és Ferencváros csapatát. A csütörtöki mérkőzést dr. Boldur Emil vezeti. Előzőleg 4 órai kezdettel a Victoria-Haggibbor barátságos mérkőzést játszottak le. A Csepel együttese a péntek reggeli Rapid-vonattal Biharpüspökön keresztül Püspökladányig, majd onnan még péntek délután Debrecenbe utazik, mert vasárnapra kitűzött bajnoki mérkőzése van a DVSC csapatával.

A magyar ökölvívóválogatott Kolozsváron

BUDAPEST. — Május 18 és 25 között Bukarestben rendezik meg a Balkán Olimpiai ökölvívóbajnokságokat. A bajnokságon öt ország válogatottja: Magyarország, Románia, Jugoszlávia, Bulgária és Albánia versenyzői vesznek részt, ahol minden súlycsoportban nagy küzdelem várható az öt nemzet ökölvívói között.

A magyar ökölvívó válogatott csütörtökön reggel utazik Bukarestbe, ahová péntek reggel érkezik meg. A kolozsvári ökölvívó Liga kérésére a Magyar Ökölvívó Szövetség hozzájárult, hogy a Balkán Olimpiai Bajnokságok be-

fejezése után a magyar csapat visszafelé jövet Kolozsváron szerepeljen, mint Budapest válogatottja. A magyar ökölvívó válogatott a következő csapattal utazik Bukaresztbe: Farkas Béla, Torma I., Farkas Mihály, Magyar Géza, dr. Thomas Lajos, Mentzel Imre, Kovács Károly, Lukács Endre, Szalai István, Szántó Jenő, Goldur Ottó, Németh János, Sipos Károly és Fogarasi Jenő.

A magyar ökölvívó válogatott, amely előreláthatólag május 28-án szerepel Kolozsváron, bemutatkozását példátlan nagy érdeklődés előzi meg.

Szilágyosmilyó—Dermata B. 3:3 (2:2)

SZILÁGYOSMILYÓ. — A Dermata B. csapata, amely Hentz László vezetésével vasárnap Szilágyosmilyón játszott, szép játék után 3:3 (2:2) arányban eldöntetlen eredménnyel ért el. Az első félidő egyenrangú ellenfelek küzdelme volt, míg a második félidőben a börgyári csapat szép összjáté-

kával tüntetett. A Dermata részéről Kontroll (2) és Gáspár, Szilágyosmilyó részéről Papp (2) és Duha II. volt eredményes.

Szilágyosmilyón sportkörökben nagy az elkészeredés, mert anyagi hiányában nem tudnak edzőt szerződtetni az egyébként kitűnő erőkből álló csapatnak. A sport

Összes tanintézetünkben megünnepelik az iskolák napját

KOLOZSVÁR. — A kolozsvári magyar tankerület területén működő elemi és középfokú iskolák bensőséges ünnepségek keretében ünnepelték meg az iskolák napját. Tanárok, szülők, növendékek se-reglettek össze, hogy hitet tegyenek anyanyelvünk s művelődésünk ápolása és jövőbeli biztosítása mellett.

A lélekmérgező s anyagi javainkat nagymértékben elpusztító háboru után kiépített iskolahálózat iránti szeretet szelleme hatotta át az ünneplőket, akik nemcsak ez-alkalommal, de az iskolaév minden munkanapján teljes erővel dolgoznak a nevelésügy nagy áldozatkészséget és apostoli hivatást igénylő munka területén. Sok még a tennivaló. Sok még az olyan iskola, melynek nincs saját épülete s legtöbbször igen hiányos a felszerelése. A tanügyi hatóságok ezeket a kérdéseket az iskolák napján ismételték az érdekelt szülők elé tarták s ilyen értelemben határozták el, hogy az ünnepeleken befolyt adományokat az iskolák felszerelésére fordítják.

Megemlékeztek ugyanakkor az ünnepi előadók az egyes iskolák

padjaiból kikerült kiválóságokról, akik tudásukkal és demokratikus gondolkodásukkal az egyetemes emberi haladást szolgálták s követendő példaként állították őket a mai ifjúság elé. Az unitárius kollégiumban például az intézet nagyjainak és volt tanárainak virággal díszített szobrai és képei előtt dr. Bodor András igazgató Dávid Ferenc, Kriza János, Brassai Sámuel, Berde Mózes szellemét idézte. A szavalatokból és énekszavakból álló műsor után a kollégium növendékei ünnepélyes fogadalmat tettek, hogy a nagy elődök nyomán fognak haladni s legjobb tudásukkal kapcsolódni bele az iskola felvirágoztatásáért folytatott munkába.

Az állami magyar tannyelvű tanító- és tanítónéképző együtt ünnepelt a római katolikus fiugimnáziummal. Székely József tanár, a tanítóképző igazgatóhelyettese mondott ünnepi beszédet, majd a két iskola növendékei szavalatokkal, ének- és táncszámmal szerepeltek. Az állami magyar tannyelvű gyakorló gimnázium a református kollégium ősi épületében ünnepelt, ahol ideiglenesen hajlé-

ket kaptak. Dr. Császár Károly ünnepi beszédében többek között ezeket mondta:

— Ennek az iskolának még mindenek nagyjai. A mai ifjúság arra törekedjen, hogy példaképekké váljon. A közösségi áldozatkészség vezessen mindenkit, s így tudjuk majd elérni azt, hogy saját épületünkben végezhesse a nevelő munkánkat.

A református fiugimnázium a Farkas-utcai templomban istentisztelet formájában ünnepelte meg az iskola napját. A nap ünnepi műsorát délután dr. Csörgő Lajosné előadása egészítette ki. A református leánygimnáziumban Horváth Emese nyolcadik osztályos növendék ismertette az iskola történetét, majd versek, énekszavak következtek. Hasonló keretben folyt le az iskolák napja az állami magyar tannyelvű ipari leányközépiskolában, a gépipari középiskolában, a kereskedelmi leány- és fiúközépiskolákban, a Marianumban és valamennyi elemi iskolában. Az erkölcsi siker mellett mindenütt pénzadományok folytak be s ezt a rendelkezést az iskolák felszerelésére fordítják.

fejlesztésére segítséget kértek a városi hatóságoktól, de a város ügyvezetői mindmáig nem tanúsítottak megértést a sport fejlesztésével szemben. A szilágyosmilyói és általában a vidéki sportegyesületeknek csak az segíthetne, ha a központi költségvetésükben kisebb-nagyobb tételekkel a sport támogatása is szerepelne.

SPORTHIRADO

AZ NB. II. első csoportjában a vasárnapi bajnoki forduló után az Unirea Tricolor vezet 30 ponttal. 2. a Poli-

technika 28 ponttal, 3. a Venus 27 ponttal. Az NB. II. második csoportjában az FC Ploesti vezet 32 ponttal, második a sepsiszentgyörgyi Textila 28 ponttal, de egy mérkőzéssel kevesebbet játszott, mint a ploesti együttes.

BERECZYKNE RURAC MAGDA, aki Európa egyik legjobb női teniszjátékosa, ma Londonban játszik az angol teniszbajnokságokon, amelyet a wimbledoni pályán rendeznek meg.

MOSZKVA-BAN a szovjet labdarúgó bajnokságok második fordulójában több meglepetésszerű eredmény volt. Dinamo (Moszkva)—Dinamo (Leningrád) 5:2 a vezetőség.

(2:1), Dinamo (Tiflisz)—VVS (Moszkva) 1:0 (1:0), Traktor (Sztingrád)—Szovjet Szárnyak (Moszkva) 1:0 (0:0), Dinamo (Kiev)—Torpedo (Moszkva) 0:0, Spartak (Moszkva)—Zenith (Leningrád) 2:1 (1:0), TDKA (Moszkva)—Dinamo (Minszk) 2:1 (1:1).

A HAGGIBBOR turisztikai szakosztálya vasárnap reggel kirándulást rendez a Zichy-barlanghoz. Érdeklődni lehet a Darling-cégnél (Szabadság-tér 33.). A Haggibbor vezetősége csütörtökön este 8 órakor vezetőségi ülést tart, amelyre az összes tagok pontos megjelenését kéri.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavankint 3000 lej, állástkeresőknek 2000 lej. Cim a kiadóban és jelzés leveleknél 5000 lej pótdíj fizetendő. Szöveg hirdetés 4000 lej szavankint. Közgazdasági közlemények szavankint 5000 lej. Keretes hirdetések 4000, 5000 és 6000 lej négyzetcentiméterenkint. Nyitvatartás szavankint 10.000 lej.

Az „URANIA”-mozgó igazgatósága tisztelettel meghívja az összes polgári és katonai hatóságok, társadalmi intézmények, iskolák és lapok képviselőit a holnap, csütörtökön délelőtt 11 órakor tartandó rendkívüli filmbemutatóra. Bemutatásra kerül a „Hétfejű sárkány” című új orosz filmlegenda, a „Kővirág” és „Büvös szőnyeg” testvérfilmje. A kivételes művészi értéket képviselő film rendes előadásai csütörtök délutántól kezdve egy hétig vannak kitűzve.

ADAS-VÉTEL
BALKARU cipészgép kitűnő állapotban eladó. Weisz gépkereskedőnél, Horea-utca 82. 3694
RÁDIO modern, új típusú olcsón eladó. Forduló-utca 2. 3924
EGY kerékpár eladó. Szabadság-tér 12. Rácznál. 3905
EGY fél autóbussz eladó. Rapid No. 648. Maramures-utca 205. 3900
RÁDIO-t vennék pénzért, esetleg élelmiszert. Címeket „Rádió” jellegre a kiadóba. 3930
IRODAI írógép, Saubek bélyegalbumok eladók. Bende, Szentgyörgy-utca 30.
FENYKÉPEZŐGÉP „Leica” eladó. „Electrofoto”, Kossuth Lajos-utca 29. 3945

ELADÓ Monostori-utca 84 szám alatt különböző méretű új épületfa-anyagok, gerendák, deszkák, gyéresi cserepek, valamint egy 5 lámpásos, kitűnő Orion rádió. 3943
ELADÓ kétlovas, jókarban lévő stráfszekér. Timár-utca 20. 3949

1000 DARAB új gyéresi téglák, kombinált gyermek-kocsi, új csillár, zománczott gyermek vasgép eladó. Berec-utca 51. 3934
MODERN zománczott fehér gyermekgép sodronnyal alkalmi áron eladó. „Arta”, Unió-utca 9. 3944
ELADÓ 90 centiméteres kutgyűrűforma. 50, 30, 20 és 15 centiméteres betoncsőformák és alkatrészek. Babó Károly, Nagyenyed. 3943
EGY diófurniros teleháló eladó. Szappan-utca 20. 3933

Fürdőruhák
készítését vállalja
ROSENZWEIG E.
füzőszalon
Mária királyné-u. 6

csillár 10 évvel, nagy konyhaasztal. Vasile Lupu-utca 52. Megtekinthető 1—3 és este 7 órától. 3954
KOMBINÁLT szobák, háló, rekamié, bőrgarnitúra, Singer varrógépek, egyéb butorok kaphatók Kanyarónál, Kossuth Lajos-utca 14. 3962
2.2 LOEROS villanymotor eladó. Kossuth Lajos-utca 32, butorraktár. 3952
ALLAST KAPHAT

városban butorral vagy anélkül. Fischer üvegkereskedő, Brassai-utca 15. 3947

ELADÓ belvárosi főutcájában nagy kertes, emeletes, beköltözhető házastek, több kisebb ház és telkek sürgősen. „Terno” ügynőség, Széchenyi-tér 16, bejárat a Kádár-utcaból. 3954

KERESEK azonnali vagy 2 szobás lakást, hosszú szulépéseket fizetem. Kalandos-utca 21, Bartha. 3972

ELCSERÉLNEM Brassai központjában lévő házamat hasonló kolozsvári Unió-utca 10, II. emelet 17, III. lépcsőház. 3944

RIO-mozgóban!
Magyar feliratokkal!
Pushkin világhírű novellája után!
A POSTAMESTER
A legnagyobb francia filmsláger.
Főszerepben: HARRY BAUR, Janine Kripián és Georg Rigoud. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor.

A Széchenyi-téren lévő textil engros üzletem áruval és berendezéssel együtt átadó
Cim a kiadóban.

Gyermek kocsi
ultramodern, féláron
csak „UNICOM”-nál
Kossuth Lajos-utca 10.

CAPITOL-mozgó! Ma premier!
A legmulatságosabb amerikai vígjáték a mai idők problémáiról, a lakásinszarról!
A társbérlet
Főszerepben:
Jean Arthur, John Mc. Crea
E héten minden délelőtt 11 órakor
Micky Maus matiné előadások.
Micky Mausok, zenés rövid filmek, aktualitások.
OLCSÓ HELYÁRAK.

AUTOMATA mérleg és új jégsezkrény eladó. Cim: Március 6-utca 7, bodega. 3964

VEZÉRORSZ műszerész esztétavásár, 60 centiméter csuszavólsága, női kerékpár, egy tizes körkötőgép eladó. Weisz gépkereskedőnél, Horea-utca 82. 3961

HIMZŐGÉPET és varrógépet jó állapotban megvételre keresek. Érdeklődni Mária királyné-utca 6 házasternél. 3960

PIHE párnákat és dunyhát huzattal vagy anélkül megvételre keresek. Cim: Brassai-utca 6, házasternél. 3960

MIKROSKOPOT, Zeiss márkát: keresek megvételre. Cim: Brassai-utca 6, házasternél. 3960

SÜRGŐSEN eladó szőnyeg, löször matrác, bádógördő, dunyha stb. Petru Rares (volt Taksony vezér)-utca 38. 3965

ELADÓ egy fehér stepelt, mely, kitűnő karban lévő gyermekkocsi. Dr. Wartenberg, Avram Iancu-utca 5. 3959

ELADÓ olcsón ebédasztal 6 borszékkel, nagyon szép tükrös ebédlőkredenc.

FAZEKAS segédet, jó munkást azonnal felvesz Verlics Gusztáv Beszterce, General Mosoi-utca 13. 3941

KÖNNYŰ munka ellenében fiatal leányt kozmetikára kiképez Berényi, Unió-utca 2. 3965

SZOPTATÓS dajkát jó helyre azonnala keresünk. Koltai, Rákó-zi-utca 21. 3977

CSECEMO gondozónő keresek sürgősen. Jelentkezni délután 3—5 között, Fadrusz János-utca 23. 3950

ALLAST KERES
MŰSZERESZ azonnali belépésre állást keres. Ercesitést „Műszerész” jellegre a kiadóba kér. 3937

KOMOLY, megbízható fiatalember középiskolai végzettséggel, perfekt román—magyar, több kereskedelmi szövegműben járatos, irodai vagy bármilyen bizalmi állást keres. Esetleg 2—3 hónapos szellemi munkát is vállalok. Védékre is megyek. Ajánlatokat a kiadóba „Azonnali” jellegre. 3967

INGATLAN-LAKAS
KÖLONBEJÁRATU szobát konyha- és fürdőszoba használatra keresek a bel-

Öcskaruhaüzletemben mindenféle használt ruhát veszek és eladok. KOVÁCS
Szabadság-tér 6 sz., udvarban

Kolozsvár—Dés—Magyar-lápos—Kápolnokmonostor—Nagybányára autóbussz indul másodnaponként délelőtt 11 órakor. Érdeklődni a lóposta mögötti autóbusszállomáson.
Jegyelővétel ugyanott.

Transzmisszió tengely
5.70 méter hosszú, háromcsapágás eladó.
Cim a kiadóban.

VESZ. ELAD
BUTOR, SZŐNYEG,
porcelán, írógép és egyéb értéktárgy
UNICOM
KOSSUTH LAJOS-UTCA 10.